

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΟΚΚΟΡΟΥ-ΑΛΕΥΡΑ

Επιγραφές Συστηματικής Επιφανειακής Έρευνας
στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω κατά τα έτη 2003-2006

Από το 2003 έως το 2006 πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου ελληνο-ευρωπαϊκού προγράμματος «Πυθαγόρας» συστηματική επιφανειακή έρευνα στην περιοχή που βρίσκεται μέσα στα όρια του αρχαίου δήμου των Αλασαρνιτών (σύγχρονης Καρδάμαινας).¹ Κατά την έρευνα αυτή με επιστημονική υπεύθυνη την γράφουσα, συντονιστή τον επίκ. καθηγητή δρ. Κ. Κοπανιά και με την συνεργασία πολυάριθμης ομάδας νέων ερευνητών και φοιτητών, εντοπίστηκαν συνολικά έξι αρχαίες επιγραφές σε διάφορα σημεία του χώρου που ερευνήθηκε. Τρεις από αυτές, αρ. 1 και 2 (αρ. ευρ. Α 577 και Α 578) και αρ. 3 (αρ. ευρ. Α 539) εντοπίστηκαν εντοιχισμένες σε ένα παλαιό κτίσμα οι δύο πρώτες, και σε μαντρότοιχο της σύγχρονης Καρδάμαινας η τρίτη. Η τέταρτη επιγραφή αρ. 4 (αρ. ευρ. Α 511 = Ε 534) βρέθηκε ΒΑ της Καρδάμαινας, εκτός των ορίων του σύγχρονου οικισμού, και μεταφέρθηκε στην αποθήκη Χατζηνεπά της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου. Η επιγραφή αρ. 5 (αρ. ευρ. ΒΟ-Ε2-2010) μεταφέρθηκε από το ύπαιθρο και φυλάσσεται στην αποθήκη της πανεπιστημιακής ανασκαφής στην Καρδάμαινα. Μία ακόμη επιγραφή, γνωστή από παλαιά, βρίσκεται σε δεύτερη χρήση ως παραστάδα εσωτερικής πύλης του κάστρου της Αντιμάχειας, δημοσιεύθηκε στο μεταξύ και δεν συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα μελέτη.² Όλες οι επιγραφές είναι από μάρμαρο και σώζονται σε αποσπασματική κατάσταση, εκτός από την επιγραφή αρ. 4 (αρ. ευρ. Α 511 = Ε 534), που αν και σπασμένη σε αρκετά σημεία, επιτρέπει την αναγνώριση της μορφής του λίθου στον οποίο είναι χαραγμένη. Επίσης τα κείμενα είναι δυσανάγνωστα και δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες για το είδος τους ή άλλες ενδιαφέρουσες πληροφορίες, όπως ασφαλή προσωπογραφικά στοιχεία, κά.

---

1. Για τη μέθοδο διεξαγωγής και τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της έρευνας αυτής βλ.: Κοκκορού-Αλευρά 2009. Kokkorou-Alevras 2009. Koranias 2009. Θερμές ευχαριστίες οφείλω στον επίκ. καθηγ. Κ. Κοπανιά για τη συνεργασία του στη διοργάνωση και πραγματοποίηση της επιφανειακής έρευνας, καθώς και στον υποψ. διδάκτ. Γ. Δουλφή για την βοήθειά του στην αυτοψία και φωτογράφιση των επιγραφών τον Δεκέμβριο του 2016 και τον Οκτώβριο του 2017. Ευχαριστώ επίσης τον ομότ. καθηγ. αρχαίας ελληνικής φιλολογίας Ν. Μπεξεντάκο για τη συζήτηση της επιγραφής αρ. 4 (Α 511=Ε 534), καθώς και τον Α. Π. Ματθαίου, δ.Φ., και τον καθηγ. ΚΙ. Hallof για την παραγωγική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το σύνολο των επιγραφών. Επιπλέον ευχαριστώ τον καθηγ. Hallof, διότι έθεσε υπόψη μου το αδημοσίευτο κείμενο του τεύχους *IG XII 4, 4*, το οποίο περιλαμβάνει τις επιτύμβιες επιγραφές των αρχαίων δήμων της Κω.

2. *IG XII 4, 4*, 3173: 2ος αι. π.Χ. Στο ευρετήριο της Επιφανειακής Έρευνας η επιγραφή έλαβε τον αρ. ευρ. Α 861 και αρ. μέτρησης GPS 543, κρίθηκε ωστόσο περιττή η επαναδημοσίευσή της εδώ, καθόσον είναι γνωστή από παλαιά και επιπλέον βρίσκεται εκτός των ορίων του αρχαίου δήμου των Αλασαρνιτών.

1. Επιγραφή A 578 (εικ. 1).

Τμήμα λιθοπλίνθου από ανοιχτό φαιό, κρυσταλλικό μάρμαρο. Είναι εντοιχισμένη στη ΝΔ γωνία κτίσματος (GPS 1349, αρ. μέτρησης GPS 1350) της Καρδάμαινας, όπου και η επιγραφή αρ. 2. Η λιθοπλίνθος σε σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπίπεδου έχει σπασμένες τις δύο ορατές ακμές της και διάσπαρτες μικρές αποκρούσεις στη λαξευμένη με οδοντωτή σμίλη επιφάνειά της. Δεν είναι ορατή εντορμία ή άλλο στοιχείο που να δηλώνει την στήριξη κάποιου άλλου στοιχείου στη λιθοπλίνθο. Η επιγραφή είναι χαραγμένη στη μία στενή πλευρά της λιθοπλίνθου σε απόσταση μόλις 0,04 μ. από την πάνω επιφάνεια του λίθου.

Ύψ. 0,24 μ., πλ. 0, 25 μ., πάχ. 0,53 μ.

Ύψ. γραμμ. 0,025 -0, 027 μ., διάστ. 0, 005 μ.

Τέλη 3ου – αρχές 2ου αι. π.Χ.

Τι[- - -]
2 Τιμ[- -]
γυν[ά]
4 ΝΟΛ

Σχόλια

Πιθανότατα πρόκειται για επιτύμβιο κυβόλιθο, συνηθισμένο τύπο ελληνιστικού επιτύμβιου μνημείου της Κω, όπως εξάλλου δείχνει και η λ. γυν[ά] του στίχου 3.

1-2 Από τα γυναικεία ονόματα που απαντούν σε επιγραφές της Κω και Καλύμνου με την ρίζα τιμ-, όπως το Τιμοδίκαι, Τιμαγορίς και Τιμώ, πολύ πιο συχνά βρίσκεται το τελευταίο όνομα. Μάλιστα στον στίχο 2 θα μπορούσε να συμπληρωθεί όνομα με πρώτο συνθετικό και πάλι την ρίζα τιμ-, λ.χ. Τιμ[άρχου], Τιμ[οθέου], Τιμ[οκλεῦς].

Μαρτυρείται Τιμώ τᾶς Τιμοκλεῦς (*IG XII 4, 1, 104 E.428-429*), η οποία όμως είχε για ονόματι Ἀνδροσθένη Ἐκαταίου και επομένως ο σύζυγός της ονομαζόταν Ἐκαταῖος: ὁ.π. στίχ. 426-427, ώστε δεν πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο.

3 Ο Hallof³ προτείνει γυν[ά δέ]. Ο σύνδεσμος δέ απαντά συχνά, βλ. *IG XII 4, 3, 1583, 1617, 1633*. Μπορεί όμως και να απουσιάζει: *IG XII 4, 3, 1555*.

4 ΔΙΟΔ[- -]- ανάγνωση Hallof.⁴

Η έντονη δήλωση ακρεμόνων και η μορφή του Γ και του Υ οδηγούν σε χρονολόγηση στα τέλη 3ου με αρχές 2ου αι. π.Χ.

2. Επιγραφή A 577 (εικ. 2).

Σώζεται τμήμα ενεπίγραφου λίθου από μάρμαρο, εντοιχισμένο ψηλά στον ανατολικό τοίχο του ίδιου κτίσματος της Καρδάμαινας (GPS 1349 [240], αρ. μέτρησης GPS 1243), στο οποίο είναι εντοιχισμένη και η επιγραφή αρ. 1 (A 578). Η ενεπίγραφη επιφάνεια είναι σπασμένη ολόγυρα

3. Επιστολή της 4.4.2017.

4. Ό.π.

και δεν επιτρέπει τη συναγωγή ασφαλούς συμπεράσματος σχετικά με το σχήμα και το είδος του μνημείου, στο οποίο ανήκε.

Ύψ. (μέγ. σωζ.) 0,19 μ., πλ. (μεγ. σωζ.) περίπου 0,15 μ.

Ύψος γραμμ: 0,02 μ., διάστ: 0,004 μ.

Τέλη 3ου – αρχές 2ου αι. π.Χ.

[-c.2.4-]τοτ[- - -]

2 [-c.2.4-]μωγ[- - -]

[- -]ανο[- - - -]

4 [-c.2.4-X]αιρεδ[αμ- - -]

- - - - -

Σχόλια

Αν και ο λίθος είναι ελλιπής, φαίνεται ότι είχαν χαραχτεί μόνο 4 στίχοι και ότι η επιγραφή ήταν επιτύμβια, ίσως κυβόλιθος, που έφερε χαραγμένα τα ονόματα δύο προσώπων, πιθανόν ζεύγους ή αδελφίων, πρβλ. Κοκκορού-Αλευρά 2004, 102· Τσούλη 2013, 434 και σημ. 2431.

1 Τα σωζόμενα γράμματα κάνουν πιθανή τη συμπλήρωση [Ἄρισ]τότ[ιμος] που μαρτυρείται στην Κω ως πατέρας ενός Τιμοθέου, βλ. Segre 1993, Segre, EF (1ος αι. π.Χ.).

2 Το γράμμα που ακολουθεί το Μ είναι Ω. Μετά διακρίνεται πολύ αμυδρά το κάτω άκρο κατακόρυφης κεραίας. Είναι πιθανή η συμπλήρωση του πατρωνυμικού ως [Τι]μών[ακτος] ή [Ἐρ]μών[ακτος]. Και τα δύο ονόματα είναι συχνά στην Κω· μάλιστα στον δήμο των Αλασαρνιτών απαντά το όνομα Τιμώνας επανειλημμένα, βλ. IG XII 4, 1, 104.660, 663-664, 710-711, 713-714, 732, 735-36, 748-749 (προφανώς πρόκειται για συγγενείς μεταξύ τους).

3 Πιθανή είναι η συμπλήρωση του ονόματος ως [Φ]ανο[ῦς], πρβλ. IG XII 4, 1, 104, 81-82: Φανοῦς τᾶς Χαρμίπ|που, 218: Φανοῦς τᾶς Ἄριστου· το όνομα είναι μαρτυρημένο και σε επιγραφή της Αλάσαρνας, βλ. Φανώ Χαρμίππου Εὐκράτεως γυνά (τέλη του 3ου αι. π.Χ., βλ. Κοκκορού-Αλευρά 2004, 76-77 αρ. 16, πίν. 16, πρβλ. Hallof, αυτόθι 132, αρ. W 55 = SEG 54, 771· Τσούλη 2013, αρ. 692. Απαντά επίσης το όνομα Φανώ Κράτητος (IG XII 4, 301.56: τέλη 3ου αι. π.Χ.). Κανένα βέβια από τα ονόματα αυτά δεν έχει πατρώνυμο Χαιρέδαμος. Η αποκατάσταση του άρθρου τᾶς που προτείνει ο Hallof⁵ δεν μπορεί να θεωρηθεί υποχρεωτική (βλ. παραπάνω παραδείγματα), ενώ θα ήταν προτιμότερο για λόγους στοίχισης να αποκατασταθεί στον στίχο 4 προ του ονόματος [X]αιρεδ[άμου]. Ας σημειωθεί ότι τα γράμματα του ονόματος του 3ου στίχου είναι χαραγμένα εμφανώς πολύ πιο αραιά από τα υπόλοιπα της επιγραφής, ίσως για να γίνεται πιο διακριτό το ότι πρόκειται για άλλο, δεύτερο, πρόσωπο.

Η χρονολόγηση βασίζεται στο σχήμα των γραμμάτων. Η πολύ διακριτική δήλωση ακρεμόνων, η ευθύγραμμη οριζόντια κεραία του Α, το μικρότερο από τα άλλα γράμματα ωμέγα και εν γένει η μορφή του, οδηγούν σε χρονολόγηση στα τέλη του 3ου αι. π.Χ., πρβλ. IG XII 4, 1, 95 και Κοκκορού-Αλευρά 2004, αρ. 16. Ειδικότερα για το «κλειστό» ωμέγα πρβλ. Hallof – Habicht 1998, 129-131 αρ. 17.162: 3ος-2ος αι. π.Χ. (= IG XII 4, 1, 176: 2ος αι. π.Χ.): επίσης

5. Επιστολή της 4.4.2017.

IG XII 4, 1, 74 (= Crowther 2004, 24.27-28, εικ. 4): ύστερος 3ος αι. π.Χ., *IG XII 4, 1, 249* (= Crowther 2004, 27-28, εικ. 43): τέλη 3ου αι. π.Χ.

3. Επιγραφή A 539 (εικ. 3).

Θραύσμα μαρμάρινης επιγραφής που βρέθηκε το 2004 εντοιχισμένη σε μαντρότοιχο αμελούς κατασκευής στη θέση με αρ. μέτρησης GPS 1196 και σήμερα φυλάσσεται στην αποθήκη της πανεπιστημακής ανασκαφής στην Καρδάμαινα. Ο λίθος είναι σπασμένος περιμετρικά και στην κάτω επιφάνειά του, ώστε να μην είναι εύκολος ο προσδιορισμός της αρχικής μορφής του μνημείου. Έντονα διαβρωμένη είναι η επιφάνειά του, ιδιαίτερα η κάτω. Σώζεται μόνο μικρό τμήμα της αρχικής, κύριας ενεπίγραφης επιφάνειας, μέγ. σωζ. πλ. 0,145 μ. και σωζ. ύψ. 0,075 μ., καθώς και η επίπεδη και επιμελώς λειασμένη επιφάνεια της πάνω πλευράς της. Ίσως να είχε σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Το αρκετά μεγάλο βάθος της πάνω επιφάνειας (0,27 μ.) και η απουσία εντορμίας αποκλείουν την ταύτιση με βάση αναθηματικής ή επιτύμβιας στήλης. Επίσης η απουσία επίστευσης αποκλείει και την ταύτιση με βωμίσκο. Ίσως να πρόκειται για απλό επιτύμβιο κυβόλιθο που θα έφερε δίστιχη ή το πολύ τριστιχη επιγραφή και θα είχε μικρό ύψος.

Ύψ. (μέγ. σωζ.) 0,10 μ., πλ. (μέγ. σωζ.) 0,33 μ., βάθ. 0,275 μ.

Ύψ. γραμμ. 0,025 μ., διάστ. 0,01 μ.

2ος αι. π.Χ.:

[Κα]λλινικ[- -]

2 [-c.4-]ιστ[- - -].

Σχόλια

Πιθανόν πρόκειται για δίστιχη επιτύμβια επιγραφή του γνωστού τύπου, με το όνομα της νεκρής ή του νεκρού και το όνομα του πατέρα ή συζύγου στη γενική, χαραγμένη σε κυβόλιθο.

1 Είναι αβέβαιο εάν πρέπει να συμπληρωθεί αρσενικό όνομα Καλλίνικος, ή θηλυκό, Καλλινίκη. Μία Καλλινίκη, κόρη του Ήγεστράτου και σύζυγος του Ήλιοδώρου μαρτυρείται στην Κω σε επιτύμβιο κυλινδρικό βωμίσκο (*IG XII 4, 3, 1264*: 1ος αι. π.Χ.). Εξάλλου το όνομα Φλαβία Καλλινίκη παραδίδεται στην Κω από μία ακόμη επιγραφή του 2ου αι. μ.Χ. (*IG XII 4, 3, 1461*). Ένας Καλλίνικος υπήρξε ιερέας του Απόλλωνος το 61 μ.Χ. (*IG XII 4, 1, 365*).

2 Εάν το σωζόμενο ίχνος πριν από τα γράμματα ΣΤ πράγματι ανήκει σε Ι (γιώτα), τότε θα μπορούσε να συμπληρωθεί το πατρωνυμικό ως [Πεισ]ιστ[ράτου], όνομα μαρτυρημένο στην Κω, πρβλ. *IG XII 4, 1, 75 B.150*, ή [Καλλ]ιστ[ράτου], πρβλ. *75 C.216, 241*.

Το σχήμα των γραμμάτων χρονολογεί την επιγραφή ψηλότερα από την *IG XII 4, 3, 1264* (βλ. παραπάνω), καθώς οι ακρέμονες είναι πιο περιορισμένοι, το πιθανότερο στον 2ο αι. π.Χ.: πρβλ. Κοκκορού-Αλευρά 2004, 36-41, αρ. 4, πίν. 4.

4. Επιγραφή A 511 (= E 534, αποθήκη Χατζηνεπά, Κως). Εικ. 4, 5.

Πεσσόσχημη βάση από λευκόφαιο μάρμαρο που βρέθηκε εκτός των ορίων της σύγχρονης Καρδάμαινας, στα ΒΑ, με αρ. ευρ. θέσης GPS 246. Στην πάνω πλευρά φέρει ορθογώνια εντορμία μήκους 0,15 μ., πλ. 0,08 μ. και βάθους 0,04 μ. με αποκρουσμένο περίγραμμα. Αποκρουσμένο είναι και μεγάλο τμήμα της πλευράς αυτής, μπροστά από την εντορμία και δεξιά. Ευδιάκριτα είναι τα πυκνά ίχνη χοντρού βελονιού σε ολόκληρη την πάνω πλευρά, πιθανόν από επανεπεξεργασία της μετά από το σπάσιμο για εξομάλυνση της επιφάνειας και επανάχρηση της στήλης. Τότε ίσως διαμορφώθηκε και η εντορμία για στήριξη στήλης ή προτομής σε β' χρήση, ενώ είχε ήδη σπάσει το πάνω άκρο του λίθου μαζί με τον 1ο στίχο της επιγραφής. Σπασμένη είναι σε όλο το ύψος της και η δεξιά ως προς τον θεατή πλευρά του λίθου, σώζεται όμως η αρχική επιφάνεια στο μεγαλύτερο μέρος της σε όλες τις πλευρές του, με αμυδρά ίχνη βελονιού στις δύο πλαϊνές. Σε όλες τις πλευρές επίσης, κυρίως όμως στις πλαϊνές, διατηρούνται ίχνη ασβεστοκονιάματος, προφανώς από εντοιχισμό του λίθου σε νεότερους χρόνους, και ρωγμές, μία ιδιαίτερα έντονη σε οριζόντια σχεδόν φορά, στην ενεπίγραφη επιφάνεια, καθώς και ιζήματα. Η κάτω πλευρά φέρει επίσης αδρά ίχνη βελονιού και περιτένεια πλ. 0,045 μ.

Στην κύρια όψη σώζονται έξι στίχοι. Ο 6ος είναι χαραγμένος σε απόσταση 0,29 μ. από την κάτω πλευρά της βάσης.

Ύψ. 0,48 μ., μέγ. πλ. 0,38 μ., πάχ. 0,318-0,33 μ.

Ύψ. γραμμ: 0,015 -0,02 μ., διάστ. 0,01-0,015 μ.

Τέλη 5ου- αρχές 4ου αι. π.Χ.

----- στοιχ. 12
[.]ανδροΣ[. . 5 . . .]
ΟΙ παρῆι κ[. . 4 . . .]
χωρηι κατέ[θηκ]-
5 ε καὶ μνᾶμα [. . .]-
Ο Κερδυλίων [δὲ]
ῶν[μα].

Σχόλια

Πρόκειται κατά πάσα πιθανότητα για επιτύμβιο επίγραμμα, όπως υποδηλώνουν οι λέξεις παρῆι, χωρῆι (ή χώρηι), μνᾶμα. Είναι χαραγμένο στοιχηδόν με 12 γράμματα ανά στίχο, όπως μπορεί να υπολογισθεί από το πλάτος της στήλης σε συνδυασμό με τον στίχο 6.

Η βέβαιη επανεπεξεργασία της πάνω πλευράς της στήλης και το ύψος των περίπου 0,045 μ. εκατοστών που υπολογίζεται ότι μεσολαβούσε από την πάνω επιφάνεια του χείλους της εντορμίας έως τον επόμενο στίχο, επιτρέπουν την υπόθεση ότι υπήρχε και άλλος στίχος επάνω από τον πρώτο, αφού δεν είναι γνωστό το αρχικό, πριν από την επανεπεξεργασία, ύψος του λίθου. Ο στίχος αυτός θα βρισκόταν πολύ κοντά στην ακμή της πάνω πλευράς.

1 [.]ανδροΣ[...5..]· δεν είναι βέβαιο εάν πρόκειται για την γενική του ονόματος ἄνῆρ, για κύριο όνομα σε πώση ονομαστική (-ανδρος) ή σε γενική (-ανδρο(υ)).

3 παρῆι· γ´ πρόσωπο υποτακτικής του ρήματος πάρειμι (*παρευερίσκομαι* LSJ⁹: ρ. πάρειμι). Ο τύπος παρῆι, απαντά σε ιωνικές περιοχές, όπως στη Χίο (Schwyzer, *DGE* 695.11· τέλη 5ου αι. π.Χ.), Ερέτρια (*IG* XII 9, 194.15· 4ος – αρχές 3ου αι. π.Χ.), Κέα (*IG* XII 5, 647.25· αρχές 3ου αι. π.Χ.), αλλά και στην δωρική Κρήτη (*IC* IV 41 col. V.5· αρχές 5ου αι. π.Χ.).

4 χώρηι ή χωρῆι: δεν μπορεί να συναχθεί με βεβαιότητα εάν πρόκειται για τη λ. χώρηι, πώση δοτική του ουσιαστικού χώρα στην ιωνική μορφή⁶ ή για το γ´ πρόσωπο υποτακτικής του ρήματος χωρέω, -ῶ με την έννοια ‘προχωρώ’ ή του ‘δύναμαι να χωρέσω’.

6 Κερδυλίων (ανάγνωση Hallof)⁷ το όνομα είναι αμάρτυρο· απαντά ωστόσο το Κέρδυλλος στις Θεσπές (*IThesp.* 98)· επίσης το όνομα Κερδύλας ως επίθετο του Διός, βλ. Λυκόφρονος *Ἀλεξάνδρα* 1092 και τα σχόλ. (ed. E. Scheer): Κερδύλας δὲ καὶ Λαρύνθιος ἐπώνυμα τοῦ Διός. Το ομόρριζο όνομα Κέρδων απαντά στα Κωακά σφραγίσματα, βλ. *LGPN* I, 254, s.v., με το οποίο πρέπει να έχει σχέση το όνομα Κερδυλίων. Η κατάληξη -ίων πάντως δείχνει ότι πρόκειται για παράγωγο πατρωνύμου.⁸

7 ὄνυ[μα]· η επιφάνεια του λίθου μετά τα σωζόμενα γράμματα είναι αποκρουσμένη και δεν επιτρέπει συναγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Η προτεινόμενη συμπλήρωση είναι του Hallof⁹ πρβλ. *IG* XII 9, 285 (Ερέτρια, 6ος αι. π.Χ.): Μνησίθεος δ’ ὄνυμα, *IG* IV² 2, 1055 (Αίγινα, 5ος αι. π.Χ.): Δαμοφόον (= -οων) ὄνυμα.

Η απουσία ακρεμόνων, η ευθύγραμμη οριζόντια κεραία του άλφα, το πι με βραχύ το δεξιό σκέλος και χωρίς προεξοχή της οριζόντιας κεραίας πέρα από τις κατακόρυφες, ο σχηματισμός του κάππα και του νι με βραχύτερη τη λοξή και την εσωτερική κατακόρυφη κεραία, οδηγούν σε χρονολόγηση στους κλασικούς χρόνους, τέλη 5ου με αρχές 4ου αι. π.Χ., πρβλ. *IG* XII 4, 1, 278 = PH 37.

5. Επιγραφή ΒΟ-Ε2- 2010¹⁰ (εικ. 6).

Θραύσμα επιγραφής από φαιό κρυσταλλικό μάρμαρο, σπασμένο ολόγυρα, με επικαθήσεις και ίζημα. Βρέθηκε στον βόρειο αναλημματικό τοίχο του ναού του Αγ. Γεωργίου που βρίσκεται στο δρόμο προς το Πυλί. Σήμερα φυλάσσεται στην αποθήκη της πανεπιστημιακής ανασκαφής στην Καρδάμaina.

Ύψ. (μέγ. σωζ.) 0,22 μ., πλ. (μέγ. σωζ.) 0,545 μ., πάχ. (μέγ. σωζ.) 0,145 μ.

Ύψ. γραμμ. 0,037 μ.

Ρωμ. χρόνων

[- -]ιος Κ
Χάριτο[ς].

6. Για το ιωνικό αλφάβητο της Κω και γενικά την ιωνική επίδραση στην κωακή διάλεκτο αλλά και την συγγένεια με τις δυτικο-δωρικές – Άργους και Συρακουσών –, βλ. Herzog, 1928, 51-54· επίσης Bechtel 1923, 564· Buck 1955, 167· Curbera στο Μπoσνάκης 2008, 191.

7. Επιστολή της 4-4-2017.

8. Για τις φιλολογικές λεπτομέρειες ευχαριστώ πολύ και πάλι τον καθηγ. Ν. Μπεζαντάκο.

9. Επιστολή της 4-4-2017.

10. Η επιγραφή πήρε αριθμό ευρετηρίου το 2010.

Σχόλια

Το θραύσμα ανήκει σε επιτύμβια πιθανόν επιγραφή, όπως μπορεί να συναχθεί από τον τύπο της, δίστιχης, με το όνομα ενός μόνο προσώπου.

1 Πριν την κατάληξη -ιος διακρίνεται η λοξή κεραία ενός γράμματος, Λ μάλλον παρά Μ. Είναι πιθανή η συμπλήρωση [Πόπ]λιος του praenomen, που απαντά συχνότατα στην Κω, π.χ. IG XII 4, 2, 474· Μπoσνάκης 2008, αρ. 149, 186, 193, 194, 269, και μάλιστα και στην Αλάσαρνα, Δουλφής – Κοκκορού-Αλευρά 2017, αρ. 13, 14. Εξάλλου το Κ θα μπορούσε να αποτελεί το αρχικό του gentilicium Καστρικός, πρβλ. Μπoσνάκης 2008, αρ. 123, πίν. 44: Ποπλίου Καστρικού Ίουλίου· ζή (1ος αι. π.Χ.-1ος αι. μ.Χ.) ή του ονόματος Κλώδιος που απαντά επίσης πολύ συχνά, βλ. IG XII 4, 2, 474.16-17: Πόπλιος Κλώδιος (ύστερος 1ος αι. π.Χ.), RH 238 (2ος αι. μ.Χ.): Πόπλιος Κλώδιος Ροῦφος (ρωμ. χρόνων), Herzog 1899, 139: Πόπλιος Κλώδιος Μάρκος (ρωμ. χρόνων).

2 Για το όνομα Χάριτος βλ. Sherwin-White 1978, 546· IG XII 4, 3, 2122: Αὔρηλιος Χάριτος Χαρίτου (3ος αι. μ.Χ.) Επειδή όμως η επιγραφή με βάση το σχήμα των γραμμάτων (βλ. το χαρακτηριστικό τετρασκελές σίγμα) χρονολογείται στον 1ο-2ο αι. μ.Χ., πρβλ. IG XII 4, 4, 5160a (2ος αι. μ.Χ.) το όνομα στον 1ο στίχο δεν μπορεί να αποκατασταθή ως [Αὔρη]λιος· πιθανότερη είναι η αποκατάσταση [Πόπ]λιος.

Αντιστοιχία των δημοσιευομένων επιγραφών προς IG

A 578 = IG XII 4, 4, 3201

A 577 = IG XII 4, 4, 3229

A 539 = IG XII 4, 4, 3235

A 511 (= E 534) = IG XII 4, 4, 3197

BO-E2- 2010 = IG XII 4, 4, 3240

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bechtel 1923 Fr. Bechtel, *Die westgriechischen Dialekte* II. Berlin.
- Buck 1955 C. D. Buck, *Greek Dialects*. Chicago.
- Crowther 2004 Ch. Crowther, The Dating of Koan Hellenistic Inscriptions, στο: K. Höghammar, *The Hellenistic Polis of Kos. State, Economy and Culture*, (*Boreas* 28), Uppsala.
- Δουλφής –
Κοκκορού-Αλευρά 2017 Γ. Δουλφής – Γ. Κοκκορού-Αλευρά, Νέες επιγραφές (Β΄) από το ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου-Πυθαέως και τον πρώιμο βυζαντινό οικισμό, στο: Γ. Κοκκορού-Αλευρά (επιμ.), *Αλάσαρνα VI, Γλυπτική – Λιθοτεχνία – Επιγραφές από το ιερό του Απόλλωνα Πυθαίου-Πυθαέως και τον πρώιμο βυζαντινό οικισμό στην Αλάσαρνα*, Αθήνα, 119-150.
- Hallof – Habicht 1998 L. und Kl. Hallof – Chr. Habicht, Aus der Arbeit der Inscriptiones Graecae III. Unedierte koische Epidosis-Listen, *Chiron* 28, 143-162.
- Herzog 1899 R. Herzog, *Koische Forschungen und Funde*. Leipzig.
- Κοκκορού-Αλευρά 2004 Γ. Κοκκορού-Αλευρά, *Αλάσαρνα I. Οι Επιγραφές*. Αθήνα.
- Κοκκορού-Αλευρά 2009 Γ. Κοκκορού-Αλευρά, Συστηματική ανασκαφική έρευνα και έρευνα επιφανείας στην αρχαία Αλάσαρνα της Κω. Απολογισμός εικοσαετούς δραστηριότητας, στο: Χρ. Λούκος – Ν. Ξιφαράς – Κλ. Πατεράκη (επιμ.), *Ubi Dubium ibi Libertas. Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Νικόλα Φαράκλα*, Ρέθυμνο, 135-155.
- Kokkorou-Alevras 2009 G. Kokkorou-Alevras, Der antike Demos von Halasarna auf Kos. Vorläufiger Bericht über die Ergebnisse der Ausgrabungen und des Surveys, στο: Cl. Reinholdt – P. Scherrer – W. Wohlmayr (επιμ.), *AIAKEION. Beiträge zur Klassischen Altertumswissenschaft zu Ehren von Florens Felten*, Wien, 59-66.
- Koraniias 2009 K. Koraniias, Preliminary Report of the ‘Halasarna Project’: An Intensive Archaeological Survey of the Ancient Demos *Halasarna* on Kos, στο: Georgios Deligiannakis – Y. Galanakis (eds), *The Aegean and its Cultures. Proceedings of the first Oxford-Athens graduate student Workshop organized by the Greek Society and the University of Oxford, Taylor Institution, 22-23 April 2005*, (*BAR International Series* 1975), Oxford, 81-93.
- Μποσνάκης 2008 Δ. Μποσνάκης, *Ανέκδοτες επιγραφές της Κω. Επιτύμβια μνημεία και όροι*, Αθήνα.
- PH W. R. Paton – E. L. Hicks, *The Inscriptions of Cos*. Oxford.
- Schwyzler, *DGE* E. Schwyzler, *Dialectorum Graecarum exempla epigraphica potiora*. Leipzig 1923.
- Segre 1993 M. Segre, *Iscrizioni di Cos*, Roma.

- Segre, EF M. Segre, *Iscrizioni di Cos*, (*Monografie della Scuola archeologica di Atene e delle Missioni italiane in Oriente VI.2*), Roma 2007.
- Sherwin-White 1978 S. M. Sherwin-White, *Ancient Cos. An Historical Study from the Dorian Settlement to the Imperial Period*, (*Hypomnemata*, Heft 51), Göttingen.
- Τσούλη 2013 Χρ. Τσούλη, *Ταφικά και επιτάφια μνημεία της Κω. Συμβολή στην μελέτη της τυπολογίας και της εικονογραφίας των επιτάφια μνημείων των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων* (διδ. διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2013).

Εικ. 1. Η επιγραφή υπ' αρ. 1.

Εικ. 2. Η επιγραφή υπ' αρ. 2.

Εικ. 3. Η επιγραφή υπ' αρ. 3.

Εικ. 4. Η επιγραφή υπ' αρ. 4.

Εικ. 5. Η επιγραφή υπ' αρ. 4.

Εικ. 6. Η επιγραφή υπ' αρ. 5.